

KRONIKA.

OBEC: MALÁ MORAVA.

OKRES: ŠUMPERK.

TATO KRONIKA ČÍTÁ 246(DVĚ STĚ ČTYŘICET ŠEST)STRAN.

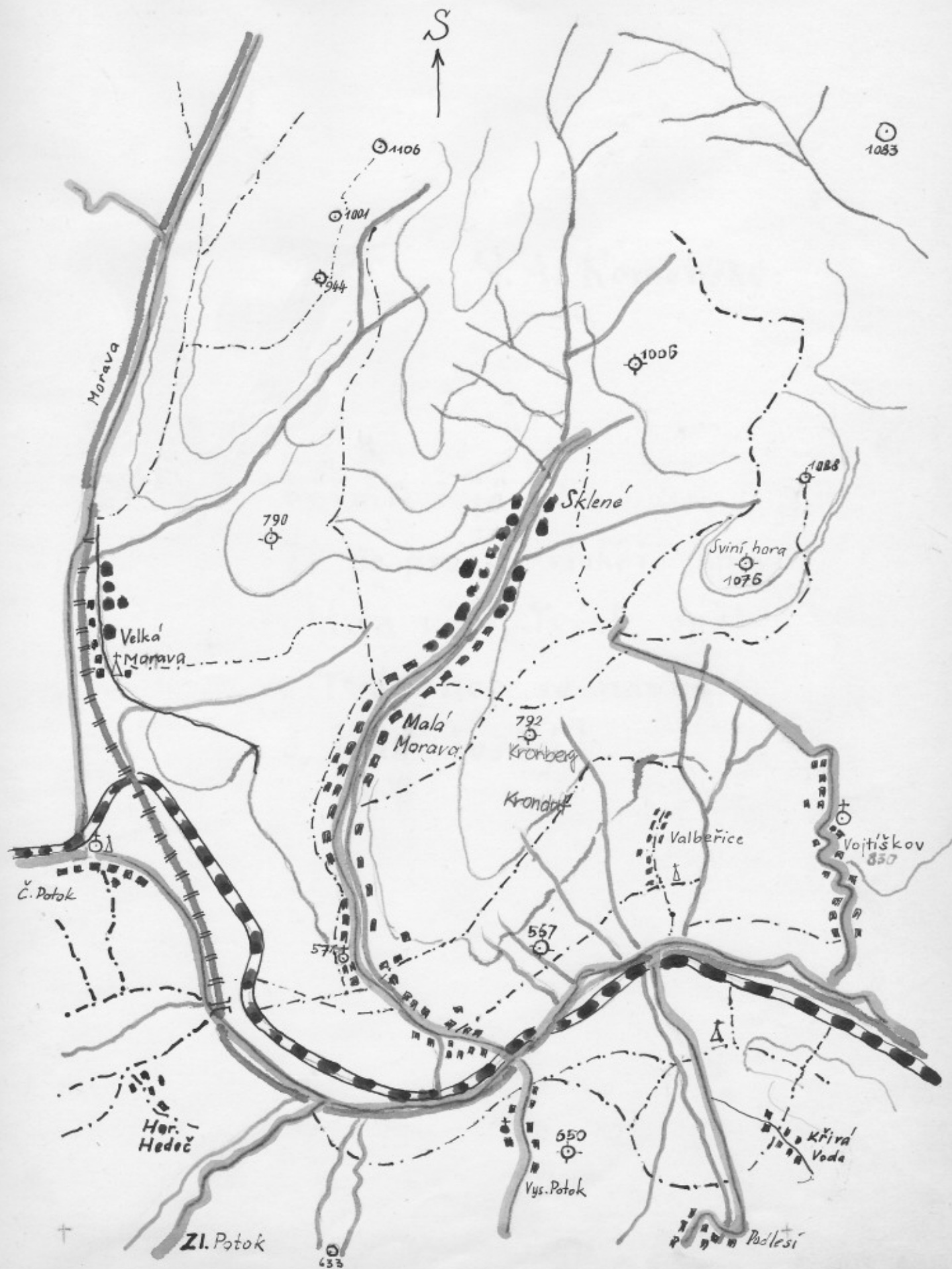

Silva R.
předseda MNV.

Flora
člen MNV.

Poloha obce.

1

J. A. Komenský:

ěřímť i já,
 že po přejití vichřic hněvu,
 vláda věci Tvých opět
 v Tvé ruce se navrátí,
 ó, lide český!

Úvod.

Kronika obce Malá Morava je založena r. 1956. Její prvním založení je možno odvodnit tím, že místní národní výbor měl spoustu naléhavých úkolů národnostních, hospodářských i finančních, že nemohl věnovat dostatečnou pozornost jiným otázkám i úkolům.

Práce místního národního výboru byla od samého jeho počátku velmi obtížná, protože se nesetkávala s náležitým porozuměním občanstva, které bylo nesjednocené, různorodé, s mnohými rušivými živly. Nebylo mezi nimi mnoho dobrých hospodářů, jímž by svěřený národní majetek byl nedotknutelný, který by zvelebovali. Mnozí přišli ne s čistého idealismu, ale s touhou po lehkém nabytí majetku. Takoví ovšem nepřispívali k budování, ale práci rušili, ztěžovali a po krátkém čase odešli vůbec. Tak se během desetiletí obyvatelstvo i několikrát vyměnilo.

Místní národní výbor na všechno musel dohlížet, stále kontrolovat, propouštět a opět přijímat nové obyvatele. Tímto přesuny a celkovým proměnlivým obrazem života obce, byly poměry v ní nerovnané, nestálé. Úkol založení kroniky byl proto stále odsunován stranou, stále nebylo pro něj času. Jistě k tomuto odsunování přispělo také to, že tehdy několik málo občanů, kteří věrně a statečně vytrvali

v obci i za těžkých podmínek a opravdu se snažili obec budovat, byli tak zatíženi prací a funkcemi v různých komisích i MNV samém, že pro práci kronikáře nuzbyval čas.

Čas ovšem se neohlížel na to, co je a co není uděláno, že jeho rušné, rájmaré události nikdo nezapomenavá. Plynul a nesl v sobě památku to, co mělo navždy být uchováno pro příští generace jako dobrý příklad i jako poučení a snad i varování, co mělo být památkou na slavný čas osvobození, na dobu, kdy opět zazněla česká říč i píseň na mirtech českému lidu odňatých zde v pohraničí, v krásných koutech české vlasti.

Není proto možná hluboké, vážné zamýšlení nad tím, co přinesla doba, naplněná tak bohatými ději, obcí, pro její celkový rámcí života i v jeho jednotlivých fázích, pro život na poli hospodářském i kulturním. Není možno s odstupem času celého desetiletí provádět v této kronice podrobnější vylicení obrazu života obce do roku založení této kroniky.

Než tedy laskavě prominou ti, kteří budou v kronice hledat svědectví minulého času. Zprávy o něm budou neúplné. Budou čerpany z výpráví pamětníků osídlování, svědků prvního budování nového života v obci. Jsou to: Rudolf Belek, předseda MNV, Josef Klíček, předseda OB, František Grunta, bývalý předseda MSK, Ľuběk Vojtěch, matrikář, Bedřich Pohanka, remělník, referent MNV, Anna Svobodová, bývalá tajemnice MNV.

— . — . —

84

O kronikářů.

Z pověření místního národního výboru upřímám se úkolu kronikáře dne 1. srpna 1956.

Mé jméno je Bořena Libulková. Narodila jsem se 6. července 1914 ve Svěbohově, okres Zábřeh na Moravě. Otec byl úředník hejtmanský. Záhy však zemřel. Zůstaly jsme tři malé děti. Protože tehdejší řád nedával žádného sociálního zabezpečení dětem, bylo mě dětství i mládí velmi krušné. Od patnácti let jsem se již sama živila a pomáhala sourozencům i matce. Mé školní vzdělání je střední škola (měšťanka).

V roce 1946 přistěhovala jsem se do pohraničí, do obce Malá Morava z upřímné touhy pracovat pro lid a pomáhat kde je nejvíce potřebí. Stala jsem se osvětovou pracovnící a správkyní dětského útulku.

V roce 1949 jsem se provdala a odešla do Borkovic. Po smrti mého manžela vrátila jsem se zpátky do Malé Moravy.

Jsem politicky neorganizována. Celý můj zájem se obrací k činnosti osvětové.

Malá Morava po stránce zeměpisné i historické.

Malá Morava je velmi stará vesnice. Známy o ní jsou již z r. 1350, kdy její latinský název byl Moraw. Její katastr měří 952 ha. a nadmořská výška činí 650 m. Je to malá horská vesnice, rozložená po obou stranách řeky Moravy, pramenící pod nedalekým Kralickým Sněžníkem. Je zde pouze malou bystrou říčkou s chladnou vodou po celý rok i v nejparnějších letech. Podle této malé řeky Moravy obdržela vesnice svoje rolnícké jméno. Řeka také dodává vesnici malebný ráz, neboť je vroubena překrásnou zelení luk a strávní, jež se rozprostírají všude, kam oko pohledne. Mnoho stromů, keřů a travin kolem vody vydechuje silnou kořenovou vůni, jež vítá návštěvníka hned na pokračení cesty do vesnice. Cesta vede údolím, které je malým zemským rájem pro svou krásu, klid a mír, jenž vane z luk a lesů vstříč tomu, kdo přichází.

Cesta vesnicí je dlouhá. Trvá hodinu, protože stavení jsou řídko rozložena po stránkách i kolem cesty až k samé vedlejší vesnici, jež se jmenuje Skleněná. Jen uprostřed vsi je malé seskupení. Je tam škola, kostel, fara, pošta, úřadovny MNV, dále hostinec s malým sálem pro kulturní účely a také obchod jednoty i farma státního statku.

Na konci vesnice blízko nádraží stojí mlékárna moderně vybavená a nad ní hostinec s prodejnou Masny. Vedle prodejny je četnická stanice. Původní četnická

stanice, ještě německá, stála jako vysoký pěkný dům vedle mlékárny. Byla však v r. 1945 sovětskou armádou zničena, neboť se v ní skrývali útočníci. Dnes není po budově památky.

Na začátku vesnice v malém strážním domku byla až do r. 1945 česká menšinová škola. Německá škola byla uprostřed vesnice jako velmi pěkná, vzorná budova. Měla tři třídy. Dnes je z ní ovšem škola česká, dvoutrždní plně obsazená novými občany pohraničí, pro které je Malá Morava pravým domovem, rodištěm.

Budova uprostřed vesnice, v níž je pošta, MNV, svatební síň, poradna pro matky a děti, je moderní, jednopatrová, postavená těsně před ukončením války. Také obchod je pěkný moderní dům, takže hostinec se sálem. Jen fara je budova velmi stará a značně sešlá. Takový je i kostelík. Je postaven v nevýrazném, obvyklém slohu venkovských kostelů, obklopených kob dokola hřbitovem. Byl postaven v r. 1689, kdy se na jeho stavbu skládaly tři vesnice: Malá Morava, Velká Morava, Vojtiškov.

Původní kostel byl zde však již r. 1350 a byla u něho již fara. Za husitských válek byl ale zničen a ráhy pak nahrazen dřevěným kostelíkem, v němž působili protestantští pastoři. Celá obec byla tehdy protestantská. Iť podnes připomíná starý nápis na zvonu, pocházející z r. 1592.

První dochované zápisny o narozených jsou z r. 1656, o zemřelých z r. 1655 a sňatků od roku 1680. Farní kronika byla vedena již od r. 1563. V kostelní zdi je kamenný náhrobek z r. 1629, který je cennou starožitnou památkou.

Vpravo u kostela, na vyvýšeném místě, nachází se starodávná „rychta“ nyní farma statního statku Hanušovice. Těto rychta náležela většina pozemků. Malé chaloupky kolem ní nastarově, dávají tušit, že zde žili její dělníci a deputátníci, vykořisťování a nejmeně cenění členové lidské společnosti, ač z jejich práce rostl majetek pánů a služebodárců. Rychta měla rozsáhlé hospodářské budovy, mnoho dobytka, vlastní pivovar i nálezu, svůj mlýn i pole.

Od dob husitských náležela rychta i celá obec pánství kolštejnskému. Během válek rychta i obec zpuskla. Rychta byla obnovena r. 1563 Václavem ze Žvole, pánem na Kolštejně, který ji obdaril rolníckými výsadami, že rychtář mohl vařit pivo i nalévat a místo roboty odvádět poplatky. Ostatní poddaní museli však roborat i s potahy. Tak byla zalíbená sláva i bohatství rychty, která vládla a také soudila vesnici. Podnes se na rychtě nachází stará lavice, na níž byly sedláci bití holemi....

Malá Morava měla r. 1654 remědelských usadelství 64 se 404 obyvateli. R. 1785 bylo již obyvatel 848, r. 1839 již 913.

R. 1921 bylo zde 726 obyvatel. Z tohoto počtu bylo 714 Němců, 8 Čechů a 4 cizozemci. R. 1930 zde 157 domů a 721 obyvatel. Z toho bylo 691 Němců, 23 Čechů, 7 cizozemců.

K obci náležela také malá osada zvaná Kronsdörfel, v roce 1945 po příchodu Čechů přejmenovaná na osadu Nová Malá Morava. Nadmořská výška osady je 725 m.

Čelá osada se skládala z 12 chalup postavených na mytíně uprostřed lesa, z níž je překrásná vyhlídka na celé údolí Jeseníků i s horou Pradědem. Obyvatelé osady byli dřevorubci, lidé rostlí s lesem a samotou již od kolébky, ně jim neradilo, když je rával smích a všechny cesty smířely. Po odsunu těchto lidí nikdo z českých lidí se neodvážil jít bydlet do horské samoty. Osada proto rolna pustla, domky chátraly a dnes pro nich zůstala tu a tam kromádka rovin. Místo, kde osada stála, je však stále hojně navštěvováno pro svou jedinečnou vyhlídku a krásu. — —

Obec Malá Morava byla a stále ještě je obcí ryze zemědělskou. Velké množství luk a strání dává krmivo i pastou a proto zde byla odědárna chována čistokrevná plemena skotu. Zvláště malomoravští koně byli známi po celém širokém kraji.

Veliká stáda pasoucí se kvapem na zelených stráních jsou stále typickým obrazem vesnice. Zemědělci se dále

utěšeně rozvíjí, stáda rostou. Český život zvolna, ale pevně
 zapouští kořeny, vesnice nabývá rázu kraje, města milovaného,
 budovaného, zvelebovaného pilnými rukama člověka, který
 našel domov a tento domov chce mít co nejkrásněji, nejlepši,
 pro sebe i pro ty, kdož zde budou žít jako nové pokolení lidí,
 lidí svobodných, šťastných v novém řádu socialismu, který
 nese blahobyt a mír.
